

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

4173781

การฝึกปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1

Adult and Geriatric Nursing Practicum 1

JUTATIP TEPSUWAN
MSN,RN
Faculty of Nursing, NPRU

อวัยวะสืบพันธุ์สตรี เป็นอวัยวะที่มีความสลับซับซ้อน เมื่อเกิดความผิดปกติขึ้นมา จึงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับสตรี นอกจากนั้นผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ ผู้ป่วยมักมีความกลัวและความอายที่จะเล่าให้ผู้อื่นได้รับรู้ ดังนั้นพยาบาลต้องมีความละเอียดอ่อนและความรู้ในการซักประวัติ และตรวจร่างกาย

การซักประวัติทั่วไป

- ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ศาสนา เป็นต้น
- อาการสำคัญ เช่น อาการคันปากช่องคลอด ตกขาว ไข้สูง ปวดท้องน้อย เลือดออกทางช่องคลอด บ้สสาวะลำบาก
- ประวัติการเจ็บป่วยในปัจจุบัน คือ อาการต่างๆที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มป่วยจนถึงอาการนำที่ผู้ป่วยมารับการตรวจรักษาในครั้งนี้
- ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต คือ การเจ็บป่วยอื่นๆ ก่อนถึงการเจ็บป่วยในครั้งนี้
- ประวัติครอบครัว คือ การเจ็บป่วยในครอบครัว ด้วยโรคที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม โรคติดต่ออันตราย เช่น วัณโรค ประวัติโรคมะเร็ง ประวัติความผิดปกติทางจิต

การซักประวัติทางนรีเวช

- การตั้งครรภ์และการคลอด ได้แก่ จำนวนการตั้งครรภ์ การคลอด การแท้ง จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และอายุบุตรคนสุดท้าย (GPAL)
- ประวัติการคุมกำเนิด ได้แก่ ชนิดและระยะเวลาที่ใช้คุมกำเนิด
- ประวัติการมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก จำนวนคู่นอน ความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์ อาการเจ็บขณะมีเพศสัมพันธ์ ประวัติโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- ประวัติการมีระดู ได้แก่ การเริ่มมีระดูครั้งแรก ระยะเวลาของการมีระดู ระยะห่างของรอบระดู จำนวนการใช้ผ้าอนามัยต่อวัน วันแรกของประจำเดือนรอบสุดท้าย (LMP)

การเตรียมผู้ป่วย

1. ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยก่อนทำการตรวจทุกครั้ง
2. อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการตรวจ
3. ให้ผู้ป่วยถ่ายปัสสาวะทิ้งก่อนตรวจ
4. เตรียมอุปกรณ์/ เครื่องมือทางการแพทย์ให้พร้อมก่อนเริ่มตรวจ
5. จัดท่า Lithotomy ในการตรวจ
6. ควรปิดตาผู้ป่วย เปิดเผยเฉพาะส่วนที่จะทำการตรวจเท่านั้น
7. ทำความสะอาดบริเวณปากช่องคลอดด้วย Aseptic technique

การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของสตรี

การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์โดยใช้มือและเครื่องมือ

- Digital examination คือการตรวจโดยการใช้นิ้วมือ 1 นิ้วหรือ2 นิ้ว ใส่อำเข้าไปในช่องคลอด เพื่อคลำต่อมBartolin ว่าโตหรือไม่
- Bimanual examination คือการตรวจภายในโดยใช้มือทั้งสองข้างช่วยกันมือหนึ่งคลำบริเวณท้องน้อย อีกมือใช้ 1-2 นิ้วสอดเข้าไปในช่องคลอดซึ่งเป็นการตรวจภายในเพื่อคุมดลูก ปีกมดลูกและรังไข่
- Speculum examination คือ การตรวจโดยใช้เครื่องมือสำหรับถ่างช่องคลอด Speculum สอดเข้าไปเพื่อดูสภาพภายในช่องคลอด

การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของสตรี

- Papanicolaou smear (Pap's smear) เป็นการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกระยะแรก

เครื่องมือ:

- Speculum
- Ayre's spatula
- น้ำยารักษาสภาพเซลล์
- ไม้พันสำลี
- แผ่น slide
- คลิปหนีบกระดาษ
- คินสอ

การตรวจอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของสตรี

- ตำแหน่งที่เก็บเซลล์ Pap's smear
 - Vagina (V) ใช้ Ayre's spatula ด้านปลายมนยาว บริเวณ vagina ก่อน ตามด้วยบริเวณ posterior fornix
 - Cervix (C) ใช้ Ayre's spatula ด้านปลายหยัก เก็บเซลล์ที่ปากมดลูกภายนอก โดยเฉพาะที่บริเวณ squamocolumnar junction หรือ T zone (Transformation zone) โดยหมุนหนึ่งรอบ เป็นมุม 360 องศา
 - Endocervix (E) โดยใช้ไม้พันสำลีปลอดเชื้อ สอดเข้าไปในบริเวณคอมดลูกลึกประมาณ 2 เซนติเมตร โดยหมุนหนึ่งรอบเป็นมุม 360 องศา

การแปลผล

Class I	เซลล์ปกติ
Class II	มีการอักเสบ ผลปกติ
Class III	พบเซลล์ที่สงสัยมี dysplasia
Class IV	พบเซลล์ที่มี dysplasia อย่างมาก ผลผิดปกติ
Class V	พบเซลล์มะเร็ง

• Cold knife conization

เป็นการตัดชิ้นเนื้อเพื่อส่งตรวจหาตำแหน่งของมะเร็งปากมดลูกที่แน่นอน

- คว้านคอมดลูกเป็นรูปกรวย
- ความกว้างของฐานกรวยขึ้นอยู่กับตำแหน่งของแผลรอบปากมดลูก ส่วนความยาวของกรวยไม่ควรเกิน 2 เซนติเมตร
- บางครั้งจะทำ Schiller's test ก่อน

การพยาบาล ผู้ป่วยก่อนและหลังทำ Cold knife conization

- การสวนล้างช่องคลอดก่อนผ่าตัด
- หลังทำติดตามภาวะเลือดออกทางช่องคลอด
- เอา tampon ออกเมื่อครบ 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นให้สังเกตภาวะเลือดออก
- แนะนำการรักษาความสะอาดของอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอก เพื่อป้องกันการติดเชื้อ
- งดเพศสัมพันธ์ 4-6 สัปดาห์ภายหลังจากทำ
- ให้มาฟังผลการตรวจตามนัด

- **การเจาะ Culdocentesis**

เป็นการใช้เข็มเจาะบริเวณ Vaginal Vault ผ่านสู่ตำแหน่ง Cul de sac เพื่อดูดเอาสิ่งผิดปกติต่าง ๆ ที่มาขังบริเวณนี้ออกมาเพื่อวินิจฉัย

- **การตรวจ Ultrasound**

เป็นการใช้คลื่นเสียงที่มีความถี่สูง จะถูกส่งจากเครื่องมือผ่าน transducer เข้าไปในช่องท้อง แล้วบันทึกเสียงที่สะท้อนกลับมา

การเตรียมผู้ป่วย ก่อนตรวจต้องทำให้กระเพาะปัสสาวะเต็ม เพื่อให้การตรวจชัดเจน

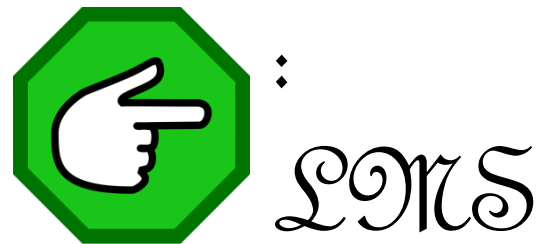

• การขูดมดลูก (Curettag)

ใช้ curette สอดผ่านปากมดลูกเข้าไปขูดเอาเซลล์ในตำแหน่งที่ต้องการ เช่น บริเวณช่องมดลูก และเยื่อบุโพรงมดลูกเพื่อดูความผิดปกติของเซลล์

การพยาบาลหลังทำ

- สังเกตอาการเปลี่ยนแปลง, วัด Vital signs ทุก ½-1 ชั่วโมง
- สังเกตภาวะเลือดออกจากช่องคลอด
- แนะนำการปฏิบัติตัวหลังขูดมดลูก
 - การรักษาความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์
 - งดเพศสัมพันธ์ 4 สัปดาห์
 - สังเกตอาการผิดปกติที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ การตกเลือด การติดเชื้อ ให้รีบพบแพทย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม